
Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin “Devlet” Kavramına İlişkin Metaforik Algılarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi: Diyarbakır İli Örneği¹

Esen DURMUŞ², Kenan BAŞ³, Yunus ATİK⁴

Geliş Tarihi: 26.05.2017

Kabul Tarihi: 01.12.2017

Araştırma Makalesi

Öz

Bu çalışmanın amacı, ortaokul 7.sınıf öğrencilerinin “Devlet” kavramına ilişkin düşüncelerini metaforlar yoluyla belirlemeye çalışmaktır. Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır. Öğrencilerin “Devlet” kavramına ilişkin ortaya koydukları metaforlar nelerdir? Öğrenciler tarafından ortaya konan metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir? Öğrencilerin oluşturmuş oldukları metafor kategorileri Cinsiyet değişkenine göre değişmekte midir? Öğrencilerin oluşturmuş oldukları metafor kategorileri Memleket değişkenine göre değişmekte midir? Öğrencilerin oluşturmuş oldukları metafor kategorileri Aile Gelir Düzeyi değişkenine göre değişmekte midir? Öğrencilerin oluşturmuş oldukları metafor kategorileri Anne-Baba Eğitim Durumu değişkenine göre değişmekte midir? Araştırma, var olan durumun olduğu gibi ortaya konulmasını amaçladığı için betimsel bir nitelik taşımaktadır. Araştırmada elde edilen verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nitel ve nicel araştırma yöntemleri (karma) birlikte kullanılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (Fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırmada veriler, “Devlet”.....ya / ye benzer; Çünkü.....” biçiminde yarım bırakılmış bir cümlelerin bulunduğu formlar ve öğrencilere ait kişisel bilgilerin yer aldığı anket formu aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler ışığında öğrencilerin “Devlet” kavramına ilişkin 41 geçerli metafor ürettikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin devlet kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforların çeşitli değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediği ise uygun istatistiksel yöntemler kullanılarak analiz edilmiştir. Elde edilen veriler SPSS 21. programıyla analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda “Devlet” kavramına ilişkin 6 ayrı kavramsal kategori elde edilmiştir. Bunlar: Koruma, Yaşamı Kolaylaştırma, Yönetme, Bütünlük, Güç, Olumsuzluk şeklinde adlandırılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin devlet kavramına ilişkin algılarının Cinsiyet, Memleket, Ailenin Gelir Düzeyi, Anne Baba Eğitim Durumu değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmaya yol açmadığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Devlet, metafor, kategori, ortaokul

¹ Bu makale USBES VI da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Fırat Üniversitesi, e-mail: esendurmus@firat.edu.tr

³ Fırat Üniversitesi, e-mail: kenanbas2301@gmail.com

⁴ Fırat Üniversitesi, e-mail:

Analysis of Metaphorical Perceptions of 7th Grade Students About The Concept of “State” Examination Certain Variables: The Example of Diyarbakır Province

Submitted by 26.05.2017

Accepted by 01.12.2017

Research Paper

Abstract

The objective of the present study is to attempt to determine the views of junior high school 7th grade students about the concept of "state" via metaphors. Based on the study objective, the following research questions were identified: What are the metaphors that students related with the concept of the “state”? Under which conceptual categories the metaphors put forward by the students could be grouped based on their common characteristics? Do the metaphor categories formed by the students differ based on the gender variable? Do the metaphor categories formed by the students differ based on the home town variable? Do the metaphor categories formed by the students differ based on the family income variable? Do the metaphor categories formed by the students differ based on the parents education level variable? The present study is a descriptive research because it aims to present the situation as it is. Qualitative and quantitative research (mixed) methods were used in collection, analysis and interpretation of the collected data in the study. The qualitative research method, phenomenology design was used in the study. In the study, data were collected with a personal information form and additional survey forms that required the students to fill in the blanks in the following sentence: "State" is like, Because" . Based on the obtained data, it was determined that the students produced 41 valid metaphors about the concept of "state". Differences between the metaphors developed by the students on the concept of the state based on various variables were analyzed using adequate statistical methods. The data obtained in the present study were analyzed with SPSS 21 software. The present study yielded 6 different conceptual categories related to the concept of "state." These were Protection, Facilitating Life, Management, Unity, Power, and Negativity. Based on the results, it was observed that the perceptions of the students on the concept of the state did not exhibit statistically significant differences based on Gender, Hometown, Family Income, and Parents' Education Level variables.

Keywords: State, metaphor, category, secondary school

Giriş

İnsanoğlunun yaradılışından bu yana yeme, içme, giyinme, barınma vs. bazı temel ihtiyaçları vardır. İlk insanlar bu ihtiyaçlarını tek başına giderme noktasında zorluk yaşayınca bu durum ilerleyen süreç içerisinde insanları bir arada yaşama zorunluluğu ile karşı karşıya bırakmıştır. Çünkü yiyecek ve içeceği temin edebilme, barınma ihtiyacını giderebilme kendini doğaya ve vahşi yaşama karşı koruyabilme tek bir bireyin kendi başına üstesinden gelebileceği kadar basit bir durum değildir. Bu yüzden insanlar birbirine yaklaşp çeşitli gruplar oluşturmuşlardır. Amaç toplumda işbirliğini sağlamak, görev dağılımı yapmak ve bunun üzerinden yaşamı kolay ve yaşanılır hale getirebilmektir. İnsanların birbirlerine olan bu yaklaşımları sosyolojik açıdan topluma aile, boy, kabile gibi gruplar şeklinde yansımış ve bu durum ilerleyen tarih boyunca bu grup veya toplulukların teşkilatlanma zorunluluğunu ortaya koymuştur. Devlet olgusunun ise buna bağlı olarak bir liderin öncülüğünde ortaya çıktığı söylenebilir. İlk örnekleri “Antik Yunan Şehir Devletleri’nde” görülen bu yapı daha sonra krallık ve imparatorluk şekline dönüştükten sonra son aşamada günümüzde bildiğimiz ve algıladığımız devlet yapıları haline dönüşmüştür.

Devlet, günümüzden yaklaşık 10.000 yıl öncesinde Mezopotamya’da ortaya çıkan ilk tarım toplumlarına kadar uzanan eski bir beşeri kurumdur (Fukuyama, 2006, s.13). Devlet, birçok ailenin ve onların sahip olmuş oldukları ortak şeylerin, hâkim olan güç tarafından hukuksal yönetimi değildir (Oppenheimer, 2005, s.30).

Devlet, belirli bir ülke sınırları içerisinde bir hükümete ve ortak kanunlara bağlı olarak yaşayan bir milletin ya da milletler topluluğunun oluşturmuş olduğu siyasi topluluk biçiminde tanımlanabilir (Türk Ansiklopedisi’nden aktaran MGK, 1990, s.2). Başka bir tanıma göre ise

devlet, toprak bütünlüğüne bağlı olarak siyasal bakımdan örgütlenmiş millet veya milletler topluluğunun oluşturduğu tüzel varlık olarak tanımlanabilir (TDK, 2017).

Devlet kavramı çok farklı şekillerde tanımlanabilse de çapları ne olursa olsun tüm devletlerde bulunması gereken belli başlı bazı temel öğeler (unsurlar) vardır. Bunlar: Toprak, Halk, Yasa (Hukuk), Bağımsızlık vs. şeklinde sıralanabilir (MGK, 1990). Ögüt, (2013) ise devleti oluşturan temel öğeler konusuna ilişkin şu bilgileri aktarmaktadır. Devleti oluşturan temel öğeler, her ne kadar insan topluluğu ve bağımsız siyasi otorite şeklinde ifade edilmiş olsa da; 1933 yılında Amerikan Devletleri Örgütü tarafından kabul edilmiş olan “Devletlerin Hakları ve Yükümlülüklerine İlişkin Montevideo Konvansiyonu’nda” belirlenen prensiplere göre devleti oluşturan başlıca unsurlar: Sürekli bir nüfus, sınırları belirlenmiş olan bir ülke, diğer devletlerle ilişki kurabilme yetisi şeklinde belirtilmiştir (Acer ve Kaya’dan aktaran Ögüt, 2013, s.165). Aristo’ya göre devletin belirgin niteliği, bugünkü anlamı egemenlik değil, otarşi yani kendi kendine yeterlik idi. Başka bir devlete muhtaç olmama toplum olarak yaşamın esasını teşkil eylemekte idi (Eroğlu, 1998, s.2). Devletin başlıca görevlerinden biri toplumda üretimin barış içinde gelişmesini sağlamaktır. Bunu yapabilmek için de o gelişimin gerektirdiği üretim ilişkilerinin düzenini korumak zorundadır (Laski, tarihsiz, s.14).

Genel olarak belli başlı siyasal akımların devlete karşı bakış açılarının olumlu olduğu söylenemez. Anarşistlere göre kötülüklerin başlıca kaynağı; marksistlere göre ise özgürlüklerin önündeki en büyük engel olarak görülen devlet, muhafazakârlara göre ise temelde asıl varlık nedeni kamu düzeninin korunması için gerekli olan bir organizmadır (Eroğlu, 1990). Modern politikaların görevi, devletin gücünü ehliileştirmek, devletin faaliyetlerini, ona hizmet eden insanlarca meşru görülen amaçlar doğrultusunda sürdürmek ve güç kullanımını yasal çerçeveye uydurmaktır (Fukuyama, 2006, s.13).

İnsanlığı, Hz. Adem ve Hz. Havva ile başlatan semavi dinler, toplumun ve devletin kaynağını bu ilk ailede aramaktadırlar. Tevrat'ta Beni-İsrail Devleti'nin bir ailenin büyüme ve gelişmesinden meydana geldiği belirtilmektedir. Elbette bir aile bir devlet olmadığı gibi, bir kimsenin bütün ihtiyaçlarını da eşinde ve çocuklarında gidermesi mümkün değildir (Niyazi, 1993, s.25). Buradan hareketle devlet kavramının içerik olarak geniş bir çerçevede ele alınabileceği söylenebilir.

Kavramları düşünürken veya algılamakta genelde başka bir kavram ile olan benzer yönleri akıllara getirilir. Herhangi bir kavramın yeni öğrenilen farklı bir özelliği birçok zaman iyi bilinen diğer durumların bilinen özellikleriyle eşleştirilir ve ya akıllarda benzetmeler oluşturulur. Bu yüzden; metaforlar öğrenilmesi zor kavramların benzetmeler yoluyla bilinen kavramlarla ifade edilmesi olarak formal ve informal öğrenmeler durumunda karşımıza çıkmaktadır (Geçit ve Gençer, 2011, s.2). Metaforların özü bir tür şeyi diğer bir tür şeye göre kavramak, anlamak veya tecrübe etmektir (Lakoff, Johnson, 2005, s.27). Metaforlar, elde edilen yeni bir bilginin daha önceden öğrenilen ya da bilinen eski bilgilerle benzerliklerini bulup birtakım ilişkiler kurulmasını sağlamanın yanı sıra, yeni bilginin somut olarak ifade edilmesine yardımcı olurlar (Senemoğlu, 2011, s.564).

Konu ile ilgili literatür incelendiğinde benzer bir çalışmanın yer aldığı görülmektedir. Keçe (2014) "Tarih ve Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bazı Tarih Kavramlarına İlişkin Algılarının Metaforlar Yoluyla Analizi" isimli çalışmasında birçok kavrama ilişkin (demokrasi, savaş, barış, hâkimiyet, ihtilal/devrim, zaman, devlet) öğrenci algılarını sorgulamıştır. Bu kavramlardan biri de devlet kavramıdır. Bunun dışında devlet kavramıyla

ilgili yapılan herhangi bir metafor çalışmasıyla karşılaşmamıştır. Dolayısıyla bu çalışmanın alana katkı sunacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı ortaokul 7.sınıf öğrencilerinin “Devlet” kavramına ilişkin algılarını metaforlar yoluyla belirlemektir. Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır.

- 1) Öğrencilerin “Devlet” kavramına ilişkin ortaya koydukları metaforlar nelerdir?
- 2) Öğrenciler tarafından ortaya konan metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?
- 3) Oluşturulan metafor kategorileri Cinsiyet değişkenine göre değişmekte midir?
- 4) Oluşturulan metafor kategorileri Memleket değişkenine göre değişmekte midir?
- 5) Oluşturulan metafor kategorileri Aile Gelir Düzeyi değişkenine göre değişmekte midir?
- 6) Oluşturulan metafor kategorileri Anne-Baba Eğitim Durumu değişkenine göre değişmekte midir?

Yöntem

Öğrencilerin devlet kavramına yönelik metaforik algılarının belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışma, var olan durumun olduğu gibi ortaya konmasını amaçladığından betimsel nitelik taşımaktadır. Çalışma olgubilim desenine göre tasarlanmıştır. Bu desen (olgubilim deseni), farkında olduğumuz fakat derin ve ayrıntılı bir anlayış düzeyine sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Araştırmada elde edilen verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında karma araştırma yöntemi kullanılmıştır. Karma yöntem araştırması, araştırmacının çalışmasını genişletmek ve çalışmasına derinlik

kazandırmak amacıyla nitel ve nicel yaklaşımların bileşenlerini (veri toplama, nitel ve nicel bakış açıları, analiz, sentez, çıkarım...) bir araya getirdiği bir araştırma türüdür (Dede ve Beşir, 2015, s.4). Bununla birlikte bu çalışmada karma araştırma yöntemlerinden, iç içe (Gömülü) desen kullanılmıştır. Bu desende nicel ve nitel veriler aynı zamanda toplanır ve analiz edilir. Ancak genelde nicel ya da nitel verilerden birine ağırlık verilir. Amaç, ağırlık verilen veri türünün problemine cevap vermede yardımcı olmaktır. Verilerin birleştirilmesi genelde veri analizi aşamasında yapılır. Bu tasarım, çalışılan konu hakkında geniş bir bakış açısı kazanmak ve bir çalışma içerisinde farklı gruplar veya seviyelerle araştırma yapılmak istendiğinde yararlıdır (Gökçek, 2015, s.395).

Çalışma Grubu

Çalışma 2016-2017 eğitim-öğretim yılı sonbahar döneminde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, Diyarbakır merkez sınırları içerisinde yer alan 4 ortaokulun 7. sınıfında öğrenim gören toplam 187 öğrenci oluşturmuştur. Okullarda çalışmanın yapılabilmesi gerekli olan izinler ikili görüşmeler yoluyla sağlanarak hem okul idareleri hem de öğretmenler bilgilendirilmiştir. Okul seçiminde amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örneklem deseni kullanılmıştır. Ölçüt olarak siyasi düşünce profili açısından karma veli profiline sahip ailelerin öğrencilerinin yer aldığı okulların seçilmesi uygun görülmüş ve okullar bu doğrultuda belirlenmiştir. Bunun için Diyarbakır merkezde yer alan çeşitli okulların idarecilerinden bilgi alınmıştır. Öğrencilerin çalışmaya katılımlarında gönüllülük esasının dikkate alınmasına özen gösterilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Çalışma kapsamındaki öğrencilere “Devlet”.....ya / ye benzer; Çünkü.....” şeklinde ifadelerin içinde yer aldığı yarım bırakılmış bir form verilmiş ve öğrencilerin

görüşlerini gerekçesiyle birlikte yazmaları istenmiştir. Öğrencilere ait kişisel bilgiler ise (Cinsiyet, Memleket, Aile Gelir Düzeyi, Anne-Baba Eğitim Durumu) bir anket formu aracılığıyla toplanmıştır. Memleket değişkeninin, öğrencilerin kimliğinde yer alan bilgiye göre değerlendirilmesi gerektiği öğrencilere belirtilmiştir. Ayrıca çalışmanın başlangıcında öğrencilere ortalama yirmi dakika gibi bir süre boyunca metafor kavramı hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra öğrenciler kendilerine verilen bu formları 10-15 dakika içerisinde doldurmuşlardır.

Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi, yazılan ve söylenen kavramların, hazırlanmış olan açıklayıcı yönergeye göre hangi sıklıkla söylendiğinin tespit edilmesidir. İçerik analizi, sayılamayanların nicelleştirilmesi şeklinde de tanımlanabilir (Aziz, 2011).

Çalışmanın başlangıcında toplam 187 öğrenciye ulaşılmıştır. Elde edilen bulguların çözümlenme işi araştırmacılar tarafından yapılmıştır. İlk etapta her bir öğrencinin kâğıdı dikkatle okunmuş ve her kâğıda sırayla birer numara verilmiştir. Bu işlem sonucunda bazı öğrencilerin cevap formları dikkate alınmamıştır. Bu durumun nedenleri şöyle sıralanabilir:

1. Kavramla ilgisi olmayan metaforların yazılması
2. Argo, küfür gibi kötü metaforların üretilmiş olması
3. Bazı öğrencilerin açıklama kısmına, benzetme yönüne yönelik, özgün bir anlam katacak açıklamalar yazmamış olması
4. Bir grup öğrencinin ise sorulan kavramla ilgili açıklama kısmına hiçbir şey yazmaması

Yukarıda belirtilen sebeplerden dolayı 70 öğrencinin kâğıdı değerlendirmeye alınmamıştır. Özellikle 20 öğrencinin devlet kavramına ilişkin üretmiş oldukları metaforlar çok ciddi düzeyde argo ve küfür içerdiği için çalışma sonuçlarına dahil edilmemiştir. Ayrıca 10 öğrencinin devlet kavramına ilişkin algılarını, devletin şeref ve misyonuna uymayan onur kırıcı metaforlarla ifade etmiş olmaları yine bu öğrencilerin cevaplarının dikkate alınmamasına yol açan bir diğer neden olmuştur. Bu yüzden yukarıda ifade edilen özellikle bu 30 öğrencinin vermiş olduğu cevaplar “Olumsuzluk” kategorisi adı altında kısaca belirtilmiştir. Sonuç olarak çalışma 117 öğrenci üzerinden yürütülmüştür. Çalışma sonunda öğrenciler tarafından üretilen 41 farklı metafor, ortak (benzetme) yönlerinden hareket edilerek, içerik analizi yoluyla tasnif edilmiştir. Birbirine benzeyen metaforlar aynı başlıklar altında birleştirilerek kategoriler oluşturulmuş ve frekans değerleriyle birlikte tablolara dönüştürülmüştür. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için, oluşturulan kategorilerin ve içerisinde yer alan metaforların buldukları grupları temsil edip etmediğini öğrenmek için uzman görüşüne başvurulmuştur. Analiz sonucunda açıklaması bulunduğu grup ile örtüşmeyen metaforlar kategori dışı bırakılarak analiz aşaması tamamlanmıştır. Bununla birlikte çalışmanın inandırıcılığını arttırmak için doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Öğrencilerin devlet kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforların çeşitli değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediği ise uygun istatistiksel yöntemler kullanılarak analiz edilmiştir. Elde edilen veriler SPSS 21. programıyla analiz edilmiştir Verilerin analizinde “Kay-Kare (Chi-Square Tests) Testi” kullanılmıştır. Kay-Kare testi, sınıflama ölçeğiyle ifade edilen bir nitel değişkenin (cinsiyet, medeni hal gibi) düzeylerine ya da kategorilerine (kız, erkek /evli, bekar, boşanmış) giren varlıkların gözlenen frekans dağılımları ile beklenen (teorik) frekans dağılımlarını kıyaslayarak, bunların arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını gösteren bir iyi uyum testidir (Can, 2014, s.311-312).

Bulgular

Araştırmanın bu kısmında çalışma kapsamında elde edilen verilere, bu doğrultuda oluşturulan kategorik gruplamalara ile istatistiksel sonuçlara ve yapılan yorumlara yer verilmiştir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğrencilerin “Devlet” kavramına ilişkin ortaya koydukları metaforlar nelerdir? Öğrenciler tarafından oluşturulan metaforlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 1

Öğrencilerin Devlet Kavramına İlişkin Metaforik Algıları

No	Metafor Adı	f	No	Metafor Adı	f
1.	Anne	20	25	Araba	1
2.	Baba	15	26	İlaç	1
3.	Ağaç	7	27	Market	1
4.	Güneş	6	28	Bankamatik	1
5.	Işık	5	29	Mum	1
6.	Yönetici	5	30	Hızır Aleyhiselam	1
7.	Güvenlik Görevlisi	4	31	Recep Tayyip Erdoğan	1
8.	Orman	3	32	Kalp	1
9.	Ay	3	33	Komutan	1
10.	Gökyüzü	3	34	Öğretmen	1
11.	Beyin	3	35	Şoför	1
12.	Adalet	2	36	Okul	1
13.	İlk Yardım	2	37	Kahraman	1
14.	Dede	2	38	Sınıf Başkanı	1
15.	Bina	2	39	Park	1

16.	Aslan	2	40	Nar	1
17.	Demir	2	41	Tarla	1
18.	Kazak	1			
19.	Mont	1			
20.	Abi	1			
21.	Çadır	1			
22.	Melek	1			
23.	Şemsiye	1			
24.	Dost	1			

Yapılan analizler sonucunda öğrencilerin devlet kavramına ilişkin olarak toplam 41 metafor oluşturduğu ve bunların 6 ayrı kategoride birleştiği tespit edilmiştir. Oluşturulan bu kategoriler Koruma, Yaşamı Kolaylaştırma, Yönetme, Bütünlük, Güç, Olumsuzluk, şeklinde sıralanmaktadır. Araştırmaya katılanların kodlanmasında ilk harf (Ö) öğrenciyi bunların arkasından gelen harf ise (E-K) katılımcının cinsiyetini, rakam (-3) ise kaçınıcı öğrenci olduğunu ifade etmektedir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğrenciler tarafından ortaya konan metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir? Oluşturulan metaforların ortak özellikleri bakımından bir araya gelmiş olduğu kategoriler aşağıda verilmiştir.

1.Koruma Kategorisi

Tablo 2 Koruma kategorisine ilişkin metaforları ve bu metaforların gerekçelerini göstermektedir.

Tablo 2

Koruma Kategorisi ve Metaforları

No	Metafor	f	Benzetme Yönü	Kategori
1	Anne	14	Aileyi Koruma Yönüyle	KORUMA
2	Baba	10	Aileyi Koruma Yönüyle	
3	Güvenlik Görevlisi	4	Güvenliğin Sağlanması Yönüyle	
4	Ağaç	3	Gölgesine Sığınma Yönüyle	
5	Orman	2	Barındırma Yönüyle	
6	Kalkan	2	Koruma Aracı Yönüyle	
7	Güneş	2	Hastalıklardan Koruma Yönüyle	
8	Adalet	2	Hakları Koruma Yönüyle	
9	Kazak	1	Soğuktan Koruma Yönüyle	
10	Mont	1	Soğuktan Koruma Yönüyle	
11	Abi	1	Destek Yönüyle	
12	Çadır	1	Koruma Aracı Yönüyle	
13	Melek	1	Kötülüklerden Koruma Yönüyle	
14	İlk Yardım	1	Destek Yönüyle	
15	Şemsiye	1	Koruma Aracı Yönüyle	
16	Dost	1	Sahiplenme Yönüyle	

Tablo 2 incelendiğinde koruma kategorisi içerisinde yer alan toplam 16 metaforun olduğu görülmektedir. Bu metaforlar en çok tekrar edilme sırasına göre *Anne, Baba, Güvenlik Görevlisi, Ağaç, Orman, Kalkan, Güneş, Adalet, Kazak, Mont, Abi, Çadır, Melek, İlk Yardım, Şemsiye, Dost* biçiminde sıralanmaktadır. Bu kategoride en fazla dile getirilen metafor “Anne” metaforudur. 14 öğrenci “Devlet” kavramıyla ilgili algılarını anne benzetmesiyle açıklamaya çalışmışlardır. Örneğin bir öğrenci (Ö-K-4) benzetme yönünü ‘.....Çünkü

annelerimiz nasıl bizi koruyup kolluyorsa, bizim için çabalayıp elinden geleni yapıyorsa Devlet'te aynı şekilde geleceğimizin parlak olması için elinden geleni yapıyor.” şeklinde açıklamıştır.

Devlet kavramını “Baba” metaforuyla anlatmaya çalışan bir diğer öğrenci ise durumu açıklarken (Ö-K-7) “...Çünkü babam gibi bizi koruyup kollar, bize sahip çıkar bize kol kanat gerer. Kısacası bizi bir baba gibi korur” biçiminde açıklayarak devlet kavramı ile ilgili olumlu algısını ortaya koymuştur.

Devlet kavramıyla ilgili algısını “Güvenlik Görevlisi” metaforuyla anlatmaya çalışan başka bir öğrenci (Ö-K-32) “.....Çünkü Başımız derde girdiğinde devletin mahkemelerine başvururuz. Askeriyle bizi tehditlerden korur. Bize para verir. Bizde ona vergi veririz. Ama biz olmazsak devlet olmaz” benzetmesiyle açıklamaya çalışmıştır.

Bu kategoride ortaya çıkan bir diğer metafor ise “Orman”dır. Bu metafora ilişkin olarak bir öğrenci (Ö-E-1) “....Çünkü nasıl ki biz ormanlar sayesinde nefes alabiliyorsak, devlette aynı şekilde bizim bu topraklar üzerinde yaşamımızı sağlıyor” şeklinde bir benzetmede bulunarak devlet kavramıyla ilgili algısını ortaya koymuştur.

Bu kategoride en sık tekrar edilen bir diğer metafor “Ağaç” metaforudur. Devlet algısını ağaç kavramıyla açıklamaya çalışan öğrenci (Ö-E-12) “...Çünkü Diyarbakır yaz mevsiminde çok sıcak oluyor. Ben köye gidince sıcak havalarda hemen bir ağacın gölgesine koşuyorum. İşte devlette bir ağacın gölgesi gibi bizi tüm zorluklara karşı korur.” ifadeleriyle benzetme yönünü bu şekilde açıklamıştır.

2. Yaşamı Kolaylaştırma Kategorisi

Tablo 3 Yaşamı Kolaylaştırma kategorisine ilişkin metaforları ve bu metaforların gerekçelerini göstermektedir.

Tablo 3

Yaşamı Kolaylaştırma Kategorisi ve Metaforları

No	Metafor	f	Benzetme Yönü	Kategori
1	Aile	6	Dayanışma Yönüyle	
2	Işık	5	Yol Gösterme Yönüyle	
3	Güneş	4	Fayda Yönüyle	
4	Ay	3	Yol Gösterme Yönüyle	
5	Araba	1	Yaşamı Kolaylaştırma Yönüyle	
6	İlaç	1	Sıkıntıları Giderme Yönüyle	
7	Gökyüzü	1	Kapsam Yönüyle	YAŞAMI
8	Melek	1	Her Türlü Desteği Sunma Yönüyle	KOLAYLAŞTIRMA
9	Dede	1	Destek Olma Yönüyle	
10	Market	1	İhtiyaçları Giderme	
11	Bankamatik	1	Para Kaynağı Olma Yönüyle	
12	Mum	1	Sorun Giderme Yönüyle	
13	Hızır Aleyhiselam	1	Yardım Etme Yönüyle	

Tablo 3 incelendiğinde “Yaşamı Kolaylaştırma” kategorisi içerisinde 12 metaforun yer aldığı görülmektedir. Bu metaforlar tekrar edilme sıklıklarına göre *Aile, Işık, Güneş, Ay, Araba, İlaç, Gökyüzü, Melek, Dede, Market, Bankamatik, Mum* şeklinde sıralanmıştır. En çok benzetilen “Aile” metaforuyla ilgili bir katılımcı (Ö-E-40) düşüncelerini “.....Çünkü devlet bizim okumamızı sağlar, devlet sayesinde bir mesleğe sahip olacağız, onlar sayesinde biz

bilgi sahibi oluyoruz. İyi ki bir devletimiz var. Ben devleti ailem gibi görüyorum.” şeklinde belirtirmiştir.

Devlet’i “Işık”a benzeten diğer bir öğrenci ise durumla ilgili (Ö-K-27) düşüncelerini “*Çünkü devlet insanları aydınlatır Karanlıkta olan insanlara yardım eli uzatır. Onlar olmasaydı karanlık bir çukurda olurduk.*” cümleleriyle ifade etmiştir.

Bu kategori içerisinde en çok tekrar edilen bir diğer metafor “Güneş” metaforudur. Öğrencilerden biri konuyla ilgili algısını (Ö-K-53) “*Çünkü tüm vatandaşlarına yardım eder onlara ışık saçarak yaşamalarına katkı sağlar. Devlet de bizim yaşamımıza katkı sağlar. Yaşama, eğitim, sağlık, çocuk hakları hepsi anayasada güvence altına alınmıştır. Güneşin herkese eşit derecede ışık saçtığı gibi devlet de tüm vatandaşlarına eşit yardım eder.*” biçiminde açıklayarak devletin yaşam koşullarına katkı sağlamasına dikkat çekmiştir.

Bu kategori içerisinde en çok üretilen bir diğer metafor “Ay” metaforudur. Öğrencilerden biri konu ile ilgili algısını (Ö-E-77) “*Çünkü Geceleri karanlık yolda ay bize nasıl gösteriyorsa, devlet de bizi karanlıktan aydınlığa çıkarır.*” şeklinde açıklamıştır.

3.Yönetme Kategorisi

Tablo 4 Yönetme kategorisine ilişkin metaforları ve bu metaforların gerekçelerini göstermektedir.

Tablo 4

Yönetme Kategorisi ve Metaforları

No	Metafor	f	Benzetme Yönü	Kategori
1	Yönetici	5	Liderlik Yönüyle	
2	Baba	5	Liderlik Yönüyle	
3	Beyin	3	Yönetme Açısından	
4	Erdoğan	1	Liderlik Yönüyle	
5	Kalp	1	Yaşam Kaynağı Olma Yönüyle	
6	Komutan	1	Yönetme Açısından	
7	Öğretmen	1	Sınıf Yönetimi Açısından	YÖNETME
8	Şoför	1	Aracı Yönetme Açısından	
9	Okul	1	Organize Olma Açısından	
10	Kahraman	1	Liderlik Yönüyle	
11	Dede	1	Dikkate Alınması Yönüyle	
12	Sınıf Başkanı	1	Sınıfı Organize Etme Yönüyle	

Tablo 4 incelendiğinde Yönetme kategorisi içinde 12 metaforun yer aldığı görülmektedir. Bu metaforlar *Yönetici, Baba, Beyin, Erdoğan, Kalp, Komutan, Öğretmen, Şoför, Okul, Kahraman, Dede, Sınıf Başkanı* şeklinde sıralanmıştır. Bu kategori içinde en çok tekrarlanan metaforlar “*Yönetici ve Baba*” metaforlarıdır.

Araştırma kapsamındaki öğrencilerden biri devlet kavramıyla ilgili algısını açıklarken “Yönetici” metaforunu kullanmış (Ö-K-81) benzetme yönünü ise “.....Çünkü yönetici apartmanda uyulması gereken kuralları hazırlar. Merdivenler ne zaman yıkanacak, halılar ne zaman sirkelenecek, çöpler ne zaman toplanacak hepsini yönetici belirler. İşte devlet olmazsa

insanlar birbirine girer, kavga ederler. O yüzden devlet bizi yönetir.” şeklinde ifade ederek devlet kavramına yönelik olumlu bir algı oluşturmuştur.

Devlet kavramını “Baba” metaforu ile açıklayan bir diğer öğrenci ise (Ö-E-99) durumu “.....*Devlet düzeni sağlar, ülkeye sahip çıkar, kötü zamanlarda halkına sahip çıkar.*” sözleriyle ifade etmiştir.

4. Bütünlük Kategorisi

Tablo 5 Bütünlük kategorisine ilişkin metaforları ve bu metaforların gerekçelerini göstermektedir.

Tablo 5

Bütünlük Kategorisi ve Metaforları

No	Metafor	f	Benzetme Yönü	Kategori
1	Bina	2	Parça-Bütün İlişkisi Açısından	
2	Ağaç	2	Parça-Bütün İlişkisi Açısından	
3	Gökyüzü	2	Parça-Bütün İlişkisi Açısından	
4	Park	1	Parça-Bütün İlişkisi Açısından	
5	Nar	1	Parça-Bütün İlişkisi Açısından	
6	Tarla	1	Karşılıklı İlişki	BÜTÜNLÜK
7	Orman	1	Parça-Bütün İlişkisi Açısından	

Tablo 5 incelendiğinde Bütünlük kategorisi içerisinde toplam 7 metaforun olduğu görülmektedir. Bu metaforlar tekrar edilme sıklığına göre Bina, Ağaç, Gökyüzü, Park, Nar, Tarla, Orman şeklinde sıralanmaktadır. Bütünlük kategorisi içerisinde en fazla tekrarlanan metaforlar “Bina, Ağaç, Gökyüzü” metaforlarıdır. Bina metaforuyla ilgili olarak öğrencilerden biri algısını (Ö-E-64) “*Çünkü devlet bina gibi sağlam hiç çökmez. Vatandaş da*

aynı apartman sakinleri gibi devletin bir üyesidir ve devlete güç verir her bakımdan” biçiminde ifade ederek devletin vatandaşlarıyla bir bütünlük kazandığını anlatmaya çalışmıştır.

Devlet kavramını “Ağaç” metaforuyla anlatan bir başka öğrenci ise (Ö-K-113) durumu “Çünkü, devlet ağacın meyveleri gibidir. Farklı anlayışlar, inançları, güzellikleri kendi içinde yaşatan şeydir devlet” cümleleriyle açıklamaya çalışmıştır.

Öğrencilerden bir diğeri ise konu ile ilgili algısını (Ö-K-39) “Gökyüzü” metaforuyla ortaya koymuş, gerekçesini ise “Çünkü devlet ışığını vatandaştan alır. Ve devlet gökyüzü gibi her şeyi kapsar. Hafif bir bozukluk olursa yaşayan herkes yok olur” biçiminde açıklamıştır.

5.Güç Kategorisi

Tablo 6 Güç kategorisine ilişkin metaforları ve bu metaforların gerekçelerini göstermektedir.

Tablo 6

Güç Kategorisi ve Metaforları

No	Metafor	f	Benzetme Yönü	Kategori
1	Aslan	2	Güçlü Olma Yönünden	GÜÇ
2	Ağaç	2	Güçlü Olma Yönünden	
3	Demir	2	Sağlam Olma Açısından	

Tablo 6 incelendiğinde Güç kategorisi içerisinde 3 farklı metaforun bulunduğu görülmektedir. Bu metaforlar *Aslan*, *Ağaç*, *Demir* şeklinde sıralanmaktadır.

Devleti “Aslan”a benzeten bir öğrenci benzetme nedenini açıklarken (Ö-E-88) “Çünkü Aslan bir kraldır. Devlet de kendi ülkesinin kralıdır. Aslan nasıl ki ormanları koruyorsa Devlet de halkını kötülüklerle karşı koruyan bir zırhtır” şeklinde ifadelere yer vermiştir.

Bir diğer öğrenci devleti (Ö-E-6) “Ağaç” metaforuyla açıklamış; görüşlerinin gerekçesini ise”Çünkü devlet ağaç gibi dimdik, güçlü ve sağlamdır. Onu kesmeye ya da kırmaya kimsenin gücü yetmez. Kökü kuvvetlidir. Kimse onu yıkamaz ” biçiminde ifade etmiştir.

Devlet’i, “Demir” metaforuyla açıklamaya çalışan diğer bir öğrenci ise (Ö-K-57) gerekçesini “Çünkü devlet her zorluğa karşı gelebilecek bir güce ve mücadeleye sahiptir.” cümleleriyle ortaya koymuştur.

6.Olumsuzluk Kategorisi

Tablo 7’de Olumsuzluk kategorisine ilişkin metaforlar ve bu metaforların gerekçeleri, uygun olmayan (argo, küfür vs.) içeriğe sahip olduğu için bunların detaylı olarak verilmesine gerek duyulmamıştır. Ancak burada belirtilen durumun kesinlikle göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Öğrencilerin bu metaforları oluşturmuş olmaları yaşamış oldukları olaylar, ailelerinde veya yaşamış oldukları çevrelerde konuşulan konular, şehrin sosyo - kültürel özellikleri vs. nedenlere bağlanabilir.

Tablo 7

Olumsuzluk Kategorisi ve Metaforları

No	Metafor	f	Benzetme Yönü	Kategori
1	X	1	Uygun Olmayan İçerik	OLUMSUZLUK
2	X	1	Uygun Olmayan İçerik	
...	

Üçüncü ve Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Oluşturulan metafor kategorileri *Cinsiyet ve Memleket* değişkenine göre değişmekte midir? Oluşturulan metafor kategorilerinin “Cinsiyet ve Memleket” değişkenlerine göre durumu aşağıda verilmiştir.

Tablo 8

Devlet Kavramına İlişkin Oluşturulan Metaforların, Kategori Açısından “Cinsiyet ve Memleket ” Değişkenlerine Göre Betimsel İstatistik Sonuçları

Değişken	N	\bar{X}	SS	
Cinsiyet	Kız	73	2,2740	1,49
	Erkek	44	2,5455	1,93
	Toplam	117		
Memleket	Diyarbakır	106	2,3679	1,69
	Çevre İller	11	2,4545	1,43
	Toplam	117		

Tablo 9

Devlet Kavramına İlişkin Oluşturulan Metaforların, Kategori Açısından “Cinsiyet ve Memleket” Değişkenlere Göre Ki-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	N	χ^2	Sd	*P
Cinsiyet				
Kız	73	10,004	5	,075
Erkek	44			
Toplam	117			
Memleket				
Diyarbakır	106	6,109	5	,296
Çevre İller	11			
Toplam	117			

Tablo 9’da elde edilen bulgulara göre, ortaokul 7. Sınıf öğrencilerinin devlet kavramına ilişkin oluşturmuş oldukları metaforların, kategori açısından “*Cinsiyet*” değişkenine göre sonuçları incelendiğinde kız ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılaşmaya yol açmadığı görülmektedir. Buna göre kız öğrencilerin ortalama puanları ($\bar{X}=2,2740$) ile erkek öğrencilerin ortalama puanlarına ($\bar{X}=2,5455$) bakıldığında, ortalamaların birbirine oldukça yakın olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre devlet kavramı ile ilgili üretilen metaforlar açısından kız ve erkek öğrencilerin benzer algılara sahip oldukları ifade edilebilir (* $p=,075$, $p>.05$). Aynı şekilde, ortaokul 7. Sınıf öğrencilerinin devlet kavramına ilişkin oluşturmuş oldukları metaforlar “*Memleket*” değişkenine göre incelendiğinde istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılaşmaya yol açmadığı görülmektedir. Yani Diyarbakır nüfusuna kayıtlı olup orada yaşayan öğrenciler ($\bar{X}=2,3679$) ile Diyarbakır nüfusuna kayıtlı olmayan ancak Diyarbakır’da yaşayan öğrencilerin ($\bar{X}=2,4545$) konu ile ilgili algılarının benzer nitelikte olduğu birbirinden anlamlı düzeyde farklılık göstermediği söylenebilir (* $p=,296$, $p>.05$).

Beşinci ve Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Oluşturulan metafor kategorileri “Aile Gelir Düzeyi, Anne Eğitim Durumu ve Baba Eğitim Durumu” değişkenlerine göre değişmekte midir? Oluşturulan metafor kategorilerinin “Aile Gelir Düzeyi, Anne Eğitim Durumu ve Baba Eğitim Durumu” değişkenlerine göre durumu aşağıda verilmiştir.

Tablo 10

Devlet Kavramına İlişkin Oluşturulan Metaforların, Kategori Açısından “Ailenin Gelir Düzeyi, Anne Eğitim Durumu ve Baba Eğitim Durumu” Değişkenlerine Göre Betimsel İstatistik Sonuçları

DEĞİŞKEN	N	\bar{X}	SS	
Ailenin Gelir Düzeyi	1) 0-500 TL	12	2,0833	1,88092
	2) 500-1000 TL	47	2,0426	1,41356
	3) 1000-2000 TL	37	2,5135	1,64353
	4) 2000-3000 TL	14	2,7857	1,92867
	5) 3000 TL ve üstü	7	3,5714	2,14920
	Toplam	117		
Anne Eğitim Durumu	1) Okuryazar Değil	47	2,3191	1,65643
	2) İlkokul	44	2,5000	1,79793
	3) Ortaokul	21	2,4286	1,59911
	4) Lise	5	1,6000	,89443
	Toplam	117		
Baba Eğitim Durumu	1) Okuryazar Değil	11	1,7273	1,19087
	2) İlkokul	38	2,6053	1,70118
	3) Ortaokul	34	2,5294	1,82964
	4) Lise	27	2,2963	1,61280
	5) Üniversite ve Üstü	7	1,7143	1,49603
Toplam	117			

Tablo 11

“Ailenin Gelir Düzeyi, Anne Eğitim Durumu ve Baba Eğitim Durumu” Değişkenlerine Göre Ki-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	N	χ^2	Sd	*P
Aile Gelir Düzeyi	117	22,115	20	,334

Toplam	117			
Anne Eğitim Durumu				
	117	7,109	15	,955
Toplam	117			
Baba Eğitim Durumu				
	117	21,764	20	,353
Toplam	117			

Tablo 11 incelendiğinde, öğrencilerin algılarını yansıtan metafor kategorilerinin “**Aile Gelir Düzeyi**” değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılaşmaya yol açmadığı görülmektedir (*p =,334, p>.05). Yani gelir düzeyi 0-500 TL (\bar{X} =2,0833) arasında olan bir aile ortamından gelen öğrenci ile gelir düzeyi 3000 TL ve üzerinde (\bar{X} =3,5714) olan bir aile ortamından gelen öğrencilerin devlet kavramına ilişkin algılarının birbirinden çok farklı olmadığı söylenebilir. “**Anne Eğitim Durumu**” değişkenine göre tablo incelendiğinde yine istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmektedir (*p=,955, p>.05). Bu durum şu şekilde ifade edilebilir. “Okuryazar Olmayan” bir anneye (\bar{X} =2,3191) sahip olan öğrenciler ile eğitim durumu “Lise” düzeyinde bir anneye (\bar{X} =1,6000) sahip olan öğrencilerin devlet kavramına ilişkin algılarının birbirleriyle benzerlik gösterdiği söylenebilir. “**Baba Eğitim Durumu**” değişkenine göre incelendiğinde ise yine durumun farklı olmadığı, istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılaşmanın görülmediği ifade edilebilir (*p=,353, p>.05). Kısacası “Okuryazar Olmayan” bir babaya (\bar{X} =1,7273) sahip olan öğrenciler ile eğitim durumu “Üniversite ve Üstü” düzeyinde bir babaya (\bar{X} =1,7143) sahip olan öğrencilerin devlet kavramına ilişkin algılarının birbirlerinden çok farklı olmadığı söylenebilir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular şu şekilde özetlenebilir. Ortaokul 7.sınıf öğrencileri devlet kavramına ilişkin 41 farklı metafor üretmişlerdir. Üretilen bu metaforlar 6 ayrı kavramsal kategori altında birleştirilmiştir. Bunlar: *Koruma, Yaşamı Kolaylaştırma, Yönetme, Bütünlük, Güç, Olumsuzluk* şeklinde adlandırılmıştır. Üretilen metaforlar içerisinde en çok tekrar edilenler ise Anne ($f=20$), Baba ($f=15$), Ağaç ($f=7$), Güneş ($f=5$), Yönetici ($f=5$) şeklinde sıralanmaktadır. Özellikle “Anne ve Baba” metaforunun en çok tekrar edilen metafor olduğu görülmektedir. Bu durum öğrencilerin devlet kavramına ilişkin olumlu bir bakış açısına sahip oldukları biçiminde yorumlanabilir. Ayrıca elde edilen bu sonuçlar çalışmanın yapıldığı bölge açısından değerlendirildiğinde ortaya çıkan tablonun memnun edici bir nitelikte olduğu söylenebilir. Çünkü öğrencilerin, anne ve baba metaforlarının ortak paydalarında buluşmuş olmaları, öğrencilerin devlete karşı güven, sığınma, kötülüklerden korunma, otorite vs...gibi algılar içerisinde oldukları şeklinde yorumlanabilir. Bununla birlikte devletin yaklaşık son 15 yıl içerisinde bölgede gerçekleştirmiş olduğu iyi niyet politikaları (Kürt açılımı, köy ve ilçelere eski isimlerinin yeniden verilmesi, ekonomi-sağlık-ulaşım vb. alanlarda yapılan güçlü yatırımlar vs...) öğrencilerin devlete karşı olumlu algılar edinmelerini sağlamış olabilir. Keçe (2014) tarafından yapılan “*Tarih ve Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bazı Tarih Kavramlarına İlişkin Algılarının Metaforlar Yoluyla Analizi*”, adlı benzer çalışmanın sonuçları bu çalışmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir. Keçe (2014) yapmış olduğu bu çalışmada, “Devlet” kavramına yönelik algıların (her ikisinin de mutlak otorite olduğu gerekçesiyle) çoğunlukla “baba” metaforu üzerinde yoğunlaştığını belirtmiştir.

Ortaokul 7. Sınıf öğrencilerinin üretmiş oldukları metaforlar ve bunlara bağlı olarak oluşturulan kategoriler “*Cinsiyet, Memleket, Aile Gelir Düzeyi, Anne ve Baba Eğitim*

Durumu” değişkenlerine göre incelenmiş ancak hiçbir boyutta istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmüştür. Bu durum öğrencilerin gelmiş oldukları aile yapı ve düşüncesinin benzer olmasından kaynaklanabileceği gibi öğrencilerin kavrama (devlet) yönelik algılarının, güncel siyasi tartışmalar, medya gibi faktörlerin etkisine bağlı olarak şekillenmiş olmasından da kaynaklanabilir.

Olumsuzluk kategorisi içerisinde yer alan metaforlar “devlet” olgusunun varlığına yakışmayan ifadeler barındırdığı için; ayrıca bilimsel açıdan bir anlam ifade etmediği için detaylı olarak verilmesine gerek duyulmamıştır. Bununla birlikte olumsuzluk kategorisinin kendi içerisinde de istatistiksel açıdan bir farklılaşmaya yol açmadığı görülmüştür. Buna bağlı olarak olumsuzluk kategorisi içerisinde üretilen metaforların üretilme nedeni, çalışmanın yürütüldüğü şehrin (Diyarbakır) sosyo-kültürel yapısına bağlanabilir. Ayrıca bu durum bu metaforları üreten öğrencilerin, devlete ve millete karşı uygun olmayan tepkiler geliştiren aile yapılarında yetişmiş olma ya da böyle bir çatışma ortamında bir yakınını kaybetmiş olan aile yapılarından gelmiş olmalarından da kaynaklanabilir. Bununla birlikte bölgede bulunan bazı art niyetli çıkar gruplarının bölge insanına sürekli şiddet, kaos, bölücülük gibi olumsuz duyguları özgürlük adı altında pompalayarak çatışma zeminini oluşturuyor olmaları bu durumun bir diğer nedeni olabilir. Çünkü olumsuzluk kategorisi içerisinde yer alan metaforlardan bazılarının açıklamalarının yukarıda belirtilen ifadeleri teyit eder nitelikte olduğu görülmüştür.

Genel olarak değerlendirildiğinde ise öğrencilerin devlet kavramına ilişkin olumlu algılara sahip oldukları görülmektedir. Üretilen bu metaforların gerekçelendirilme nedenlerine bakıldığında ise **devlet** kavramının özellikle “*koruma, güven, sıcaklık, yuva, dürüstlük, huzur, ekonomik döngü, yaşamın dizayn edilmesi*” gibi anlamlarla özdeşleştirildiği

görülmektedir. Elde edilen bu sonuçlara göre bundan sonra konu ile ilgili çalışma yapacak olan araştırmacılara şu **önerilerde** bulunulabilir:

- Bu çalışma Diyarbakır il merkezinde yer alan 4 ortaokul ile sınırlıdır. Diyarbakır'ın büyük bir kısmını hatta Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesini kapsayacak daha geniş çaplı bir araştırma yapılabilir.
- Olumsuz metaforlar üreten öğrenciler ile güven verici bir ortamda kapsamlı ve iyi planlanmış bir görüşme yapılarak, öğrencilerin neden böyle düşündükleri tespit edilebilir. Çünkü metaforlar aracılığıyla bu gerekçeleri öğrenmek zor olabilmektedir. Bu durumun nedenleri şu gerekçelerden kaynaklanmış olabilir.
 - ✓ Zamanın kısıtlı Olması
 - ✓ Topluluk içerisinde gerçek düşüncesini yansıtırken deşifre olabilme korkusu
- Velilere yönelik bir metafor çalışması yapılabilir.
- Farklı eğitim düzeyindeki öğrencilerle (Ortaöğretim, Lisans, Lisansüstü) yeni bir metafor çalışması yapılabilir.

Kaynakça

- Aziz, A. (2011). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Can, A. (2014). *SPSS İle Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Dede, Y. ve Demir, S.B. (2015). Karma Yöntem Araştırmalarının Doğası. Dede, Y., Demir, S.B. (Ed.), *Karma Yöntem Araştırmaları Tasarımı ve Yürütülmesi* içinde (s.1-22). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Eroğlu, C. (1990). *Devlet Nedir?* Ankara: İmge Kitabevi.
- Eroğlu, H. (1998). *Atatürk ve Milli Egemenlik*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu Matbaası.
- Fukuyama, F. (2006). *Devlet İnşası, 21. Yüzyılda Dünya Düzeni ve Yönetişim*. İstanbul: Remzi Kitabevi. 3. Basım.
- Geçit, Y. ve Gençer, G. (2011). Sınıf öğretmenliği 1. sınıf öğrencilerinin Coğrafya algılarının metafor yoluyla belirlenmesi (Rize Üniversitesi örneği). *Marmara Coğrafya Dergisi*, 23, 1-19.
- Gökçek, T. (2015). Karma Yöntem Araştırması. Metin, M. (Ed.), *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri* içinde (s.375-410). Ankara: Pegem Akademi.
- Keçe, M. (2014). Tarih ve Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının bazı tarih kavramlarına ilişkin algılarının metaforlar yoluyla analizi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(4), 143-156.
- Lakoff, G. ve Johnson, M. (2005). *Metaforlar: Hayat, Anlam ve Dil* (Çev: G. Yavuz Demir), Ankara: Paradigma Yayıncılık.
- Laski, H. J. (Tarihsiz). *Devlet*. (E. Örucü, Çev.) İstanbul: Gün Matbaası.
- Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Yayınlarından No:1 (1990). Ankara: Tek Ofset Matbaacılık.

Niyazi, M. (1993). *Türk Devlet Felsefesi*, İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Oppenheimer, F. (2005). *Devlet*, (A. Şenel, Y. Sabuncu. Çev.). Ankara: Phoenix Yayınevi.

Öğüt, S. (2013). Başarısız Devlet Kavramının İncelemesi, *MÜHF – HAD*, C. 19, S. 3, S.163-177.

Senemoğlu, N. (2011). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim: Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayınları.

<http://www.tdk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 09.10.2017, Saat: 10: 50).

Extended Abstract

The state could be defined as a mainly political entity created by an organized nation or a group of nations on a piece of land. The objective of the present study is to attempt to determine the views of junior high school 7th grade students about the concept of "state" via metaphors.

Based on the study objective, the following research questions were identified:

1. What are the metaphors that students related with the concept of the "state"?
2. Under which conceptual categories the metaphors put forward by the students could be grouped based on their common characteristics?
3. Do the metaphor categories formed by the students differ based on the *gender* variable?
4. Do the metaphor categories formed by the students differ based on the *home town* variable?
5. Do the metaphor categories formed by the students differ based on the *family income* variable?
6. Do the metaphor categories formed by the students differ based on the *parents education level* variable?

The present study is a descriptive research because it aims to present the situation as it is.

Qualitative and quantitative research methods were used in collection, analysis and interpretation of the collected data in the study. The qualitative research method, phenomenology design was used in the study. The study group included 117 students that attended 4 different junior high schools in Diyarbakır provincial center in 2016-2017 academic year spring semester. Participation in the study was volunteer based. In the study, data were collected with a personal information form and additional

survey forms that required the students to fill in the blanks in the following sentence: "State" is like, Because ". Based on the obtained data, it was determined that the students produced 42 valid metaphors about the concept of "state". The data obtained from the students were analyzed using qualitative (content analysis) data analysis technique. After the analysis, the metaphors and category lists were shared with 2 specialists in the study field to determine the accuracy of the determined metaphors and the categories formed by these metaphors. After the expert opinions were obtained, the unrelated metaphors were discussed and the metaphors and categories that would be utilized in the study were finalized. Differences between the metaphors developed by the students on the concept of the state based on various variables were analyzed using adequate statistical methods. The data obtained in the present study were analyzed with SPSS 21 software. The present study yielded 6 different conceptual categories related to the concept of "state." These were Protection, Facilitating Life, Management, Unity, Power, and Negativity. Based on the results, it was observed that the perceptions of the students on the concept of the state did not exhibit statistically significant differences based on Gender, Hometown, Family Income, and Parents' Education Level variables.